

Annales

Instituti

Archaeologici

XIII - 2017

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
http://www.iarh.hr

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršne urednice/Desk editors

Andreja Kudelić
Marina Ugarković

Tehničke urednice/Technical editors

Andreja Kudelić
Marina Ugarković

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Siniša Krznar, Ivana Ožanić Roguljić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc,
Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Minichreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Lektura/Language editor

Renata Draženović (hrvatski jezik/Croatian)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Andreja Kudelić
Marina Ugarković
Katarina Botić

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

©Institute of archaeology, Zagreb 2017.

Annales Instituti Archaeologici uključeni su u indeks/
Annales Instituti Archaeologici are included in the index:
Clarivate Analytics services - Emerging Sources Citation Index

Ovaj rad licenciran je pod Creative Commons Attribution By 4.0 međunarodnom licencom /
This work is licenced under a Creative Commons Attribution By 4.0 International Licence

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9 **Marko Dizdar
Anita Rapan Papeša
Andrea Rimpf**
- Rezultati zaštitnih istraživanja kasnoavarodobnoga groblja Šarengrad – Klopare
- 19 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
- Sotin – Srednje polje i Dunavska ulica – istraživanja višeslojnih nalazišta u Podunavlju 2016.
- 26 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
- Arheološka istraživanja u Sotinu i Vinkovačkim Banovcima 2016. godine
- 34 **Katarina Botić**
- Bršadin, Pašnjak pod selom – rezultati arheoloških istraživanja 2016. godine
- 40 **Tomislav Hršak
Tino Leleković
Marko Dizdar**
- Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2016. godine
- 46 **Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2016.
- 50 **Saša Kovačević**
- Nova Bukovica – Sjenjak 2016.
- 54 **Marko Dizdar**
- Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2016. godini
- 57 **Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Mario Gavranović**
- Dolina – Babine Grede – istraživanje kasnobrončanodobnoga naselja u Posavini 2016. godine
- 64 **Tatjana Tkalčec
Siniša Krznar**
- Druga sezona arheoloških istraživanja kasnosrednjovjekovnog arheološkog kompleksa Grubišno Polje – Šuma Obrovi

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9 **Marko Dizdar
Anita Rapan Papeša
Andrea Rimpf**
- Results of the rescue excavation on the Late Avar cemetery on the site Šarengrad – Klopare*
- 19 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
- Sotin – Srednje polje and Dunavska street – Research of multilayer sites in the Danube Region in 2016*
- 26 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
- Archaeological research in Sotin and Vinkovački Banovci 2016*
- 34 **Katarina Botić**
- Bršadin, Pašnjak pod selom – results of the archaeological excavations in 2016*
- 40 **Tomislav Hršak
Tino Leleković
Marko Dizdar**
- Research results of the Batina – Sredno site in 2016*
- 46 **Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research 2016*
- 50 **Saša Kovačević**
- Nova Bukovica – Sjenjak 2016.*
- 54 **Marko Dizdar**
- Research results of the La Tène culture cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2016*
- 57 **Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Mario Gavranović**
- Dolina – Babine Grede – Research of the Late Bronze Age settlement in Posavina in 2016*
- 64 **Tatjana Tkalčec
Siniša Krznar**
- Second season of archaeological excavations of late medieval complex at Grubišno Polje – Šuma Obrovi site*

<p>73 Tajana Sekelj Ivančan
Ivan Valent</p> <p>Ostaci talioničke radionice na lokalitetu Hlebine – Velike Hlebine</p>	<p>73 Tajana Sekelj Ivančan
Ivan Valent</p> <p><i>The remains of the smelting workshops at the Hlebine – Velike Hlebine site</i></p>
77 Siniša Krznar Rezultati istraživanja lokaliteta Torčec – Cirkvišće 2016. godine	77 Siniša Krznar <i>Research results from Torčec – Cirkvišće site in 2016</i>
<p>82 Hrvoje Kalafatić
Mateja Hulina</p> <p>Zaštitna istraživanja srednjovjekovnog lokaliteta Kutina – Sečevine Okoli</p>	<p>82 Hrvoje Kalafatić
Mateja Hulina</p> <p><i>Rescue excavations of medieval site Kutina – Sečevine Okoli</i></p>
<p>84 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p>Kalnik-Igrišće – rezultati arheoloških iskopavanja u 2016. godini</p>	<p>84 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p><i>Kalnik-Igrišće – results of archaeological excavations in 2016</i></p>
<p>88 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica</p> <p>Arheološka iskopavanja na nalazištu Kurilovec – Belinščica</p>	<p>88 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica</p> <p><i>Archaeological excavations at the Kurilovec – Belinščica site</i></p>
92 Tatjana Tkalčec Burg Vrbovec u Klenovcu Humskom – nastavak arheološko-konzervatorskih radova na kuli u 2016.	92 Tatjana Tkalčec <i>Castle Vrbovec in Klenovec Humski – continuation of archaeological and conservation works on the keep in 2016</i>
<p>97 Bartul Šiljeg
Ana Konestra
Gaetano Beničić
Enrico Cirelli</p> <p>Stancija Blek (Tar), istraživanja 2016. godine – utvrđivanje najranije faze kompleksa</p>	<p>97 Bartul Šiljeg
Ana Konestra
Gaetano Beničić
Enrico Cirelli</p> <p><i>Excavations at Stancija Blek (Tar) in 2016 – establishing the earliest phases of the complex</i></p>
<p>103 Ana Konestra
Nera Šegvić
Paula Androić Gračanin
Ranko Starac</p> <p>Arheološka topografija otoka Raba: geofizička, sondažna i topografska istraživanja u 2016. godine</p>	<p>103 Ana Konestra
Nera Šegvić
Paula Androić Gračanin
Ranko Starac</p> <p><i>Archaeological topography of the island of Rab: geophysics, trial excavations and topographic research in 2016</i></p>
<p>111 Kristina Jelinčić Vučković
Emmanuel Botte
Audrey Bertrand</p> <p>Arheološko istraživanje na lokalitetu Novo Selo Bunje na otoku Braču, 2016. godine</p>	<p>111 Kristina Jelinčić Vučković
Emmanuel Botte
Audrey Bertrand</p> <p><i>Archaeological excavation on the Novo Selo Bunje site on the island of Brač, 2016</i></p>
<p>117 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić</p> <p>Arheološka istraživanja rimske vile u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar), lipanj 2016. godine</p>	<p>117 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić</p> <p><i>Archaeological research of a Roman villa in Soline Bay on the island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) in June 2016</i></p>

Terenski pregledi

123 **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Terenski pregled i probna iskopavanja na izgradnji dijela istočne obilaznice Vinkovaca

126 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac u 2016. godini

133 **Zorko Marković**
Katarina Botić

Rezultati terenskog pregleda općina Našice i Podgorač 2016. godine

141 **Katarina Botić**

Preliminarni rezultati geofizičkih istraživanja i geoloških uzorkovanja na lokalitetima istočne Slavonije 2016. godine

152 **Tatjana Tkalčec**

Terenski pregled općine Grubišno Polje u 2016. godini

160 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra

Terenski pregledi na području Podvelebita i Gacke (Grad Senj, Lukovo, Otočac)

163 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Mato Ilkić
Fabian Welc
Radosław Mieszkowski

Terenske aktivnosti projekta RED u 2016. godini: geofizička istraživanja i terenski pregledi

Field Surveys

123 **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Field survey and trial excavations during the construction of the Vinkovci bypass route

126 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Field survey on the territory of Belišće, Marijanci and Donji Miholjac municipalities in 2016

133 **Zorko Marković**
Katarina Botić

Results of a field survey of Našice and Podgorač municipalities in 2016

141 **Katarina Botić**

Preliminary results of geophysical research and geological sampling of eastern Slavonian sites in 2016

152 **Tatjana Tkalčec**

Field Survey of the Municipality of Grubišno Polje in 2016

160 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra

Field survey in the areas of sub-Velebit Coast and Gacka (Senj, Lukovo, Otočac)

163 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Mato Ilkić
Fabian Welc
Radosław Mieszkowski

Project RED's field activities in 2016: geophysical and field surveys

Zračna arheologija

168 Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić

Zračno rekognosciranje u istočnoj Slavoniji 2016. godine

Aerial archaeology

168 Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić

Aerial reconnaissance in eastern Slavonia in 2016

Bioarheologija

175 Jadranka Boljunčić

Dodatni rezultati istraživanja arheoloških ljudskih ostataka s dvaju nalazišta u sjevernoj i istočnoj Hrvatskoj na planu primjene računalne tomografije (CT-a)

Bioarchaeology

175 Jadranka Boljunčić

Additional research results on archaeological human remains from two sites from Northern and Eastern Croatia in terms of the application of computed tomography (CT)

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

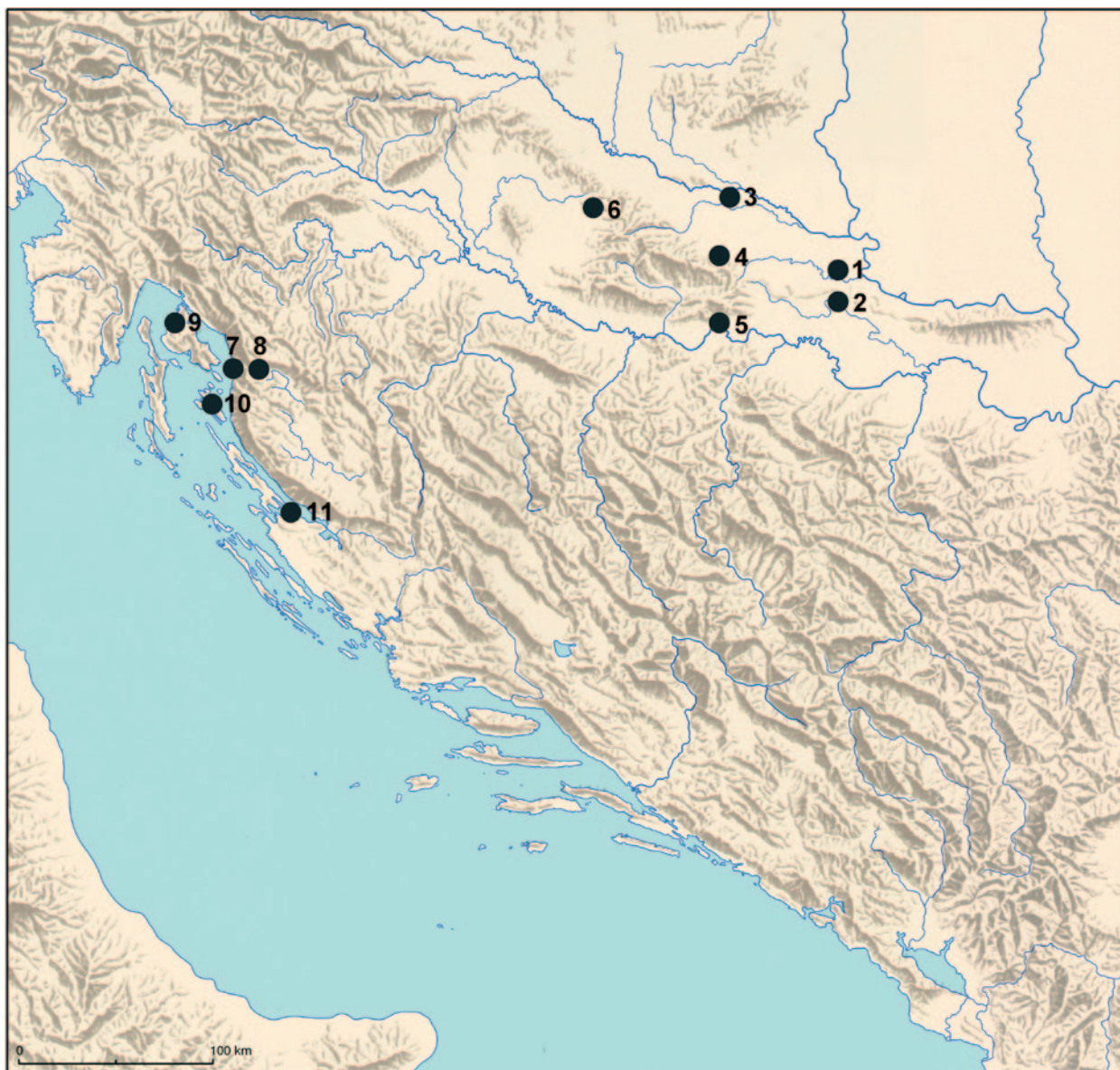
182-190

Additional scientific activity of the Institute

182-190

Terenski pregledi

Field Surveys

1. Bršadin – Pašnjak pod selom; Marinci – Segetac
2. Obilaznica Vinkovaca; Vinkovci – Sopot; Vinkovci – Blato
3. Područje južno od Donjeg Miholjca
4. Područje općina Našice i Podgorač
5. Slavonski Brod – Galovo; Sovsko jezero
6. Općina Grubišno Polje
7. Grad Senj i Lukovo
8. Otočac
9. otok Krk
10. otok Rab
11. Rtin – uvala Plemići

Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac u 2016. godini

Field survey on the territory of Belišće, Marijanci and Donji Miholjac municipalities in 2016

Hrvoje Kalafatić
Bartul Šiljeg

Primljeno/Received: 31. 03. 2017.
Prihvaćeno/Accepted: 15. 04. 2017.

Institut za arheologiju iz Zagreba nastavio je 2016. godine projekt sustavnog terenskog pregleda općine Donji Miholjac i susjednih općina. Projekt je započet s ciljem da se dobije bolji uvid u obrasce naseljavanja ovog područja kroz sva arheološka razdoblja. U ovogodišnjoj sezoni naglasak je stavljen na tok rijeke Karašice oko mjesta Gat, Črnkovci i Veliškovci.

Cljučne riječi: Belišće, Donji Miholjac, rekognosciranje, prapovijest, srednji vijek, sopska kultura, tel naselja, badenska kultura

Key words: Belišće, Donji Miholjac, field survey, Prehistory, Middle Ages, Sopot culture, tell settlements, Baden culture

Institut za arheologiju nastavio je 2016. godine projekt arheološkog rekognosciranja prostora Općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac. Projekt je realiziran sredstvima Ministarstva kulture RH i Instituta za arheologiju. Istraživanje je obavljeno tijekom proljeća i jeseni 2016. Uz voditelja projekta, dr. sc. Hrvoja Kalafatića, u istraživanjima je sudjelovao zamjenik voditelja dr. sc. Bartul Šiljeg, te četiri tehnička suradnika.

Dijelovi općina Belišće, Marijanci i Belišće uz rijeku Dravu bili su atraktivno i zanimljivo područje za naseljavanje od najranijih razdoblja ljudske civilizacije do danas. Pogodna geološka osnova odlikuje se u brojnim terasama i gredama iznad rijeke Drave s kvalitetnim tlom koje su istovremeno pružale zaštitu od poplava koje su se redovno dešavale u vrijeme dok tok Drave nije bio reguliran nasipima.

Usprkos, na prvi pogled, nepovoljnim uvjetima trajnog naseljavanja zbog nizinskog reljefa koji plavi, u ovogodišnjim istraživanjima otkriveno je nekoliko novih, dosad nepoznatih lokaliteta od kojih neki imaju karakter trajnih i stalnih naselja. Provedeni su terenski pregledi na prostoru naselja Veliškovci, Črnkovci i Gat, a također je obavljeno snimanje iz zraka.

U ovogodišnjim istraživanjima dodatno je korištena daljinska interpretacija i zračne snimke s velikim uspjehom te su otkriveni novi lokaliteti. Polazne točke bile su rezultati prošlogodišnjih istraživanja.

Naglasak istraživanja bio je na području prostora općine Marijanci i Grada Belišća na prostoru uz rijeku

Karašicu koji se svojim nizinskim reljefom i kvalitetnim tlom doima osobito privlačno za trajno naseljavanje kroz cijelu povijest ljudskog naseljavanja. Rijeka Karašica i tlo oko nje su vrlo povoljni za poljoprivrednu obradu i donose visoke prinose zasijanih kultura što je vidljivo i danas. Isto tako, smještanje naselja uz vodotok ima i svoju obrambenu funkciju što se dobro uočava na lokalitetu Gat – Svetošnice. U nastavku donosimo pregled najvažnijih novootkrivenih lokaliteta s preliminarno obrađenim rezultatima.

Otkriveni lokaliteti:

Veliškovci Gaj – sjever (sl. 1)

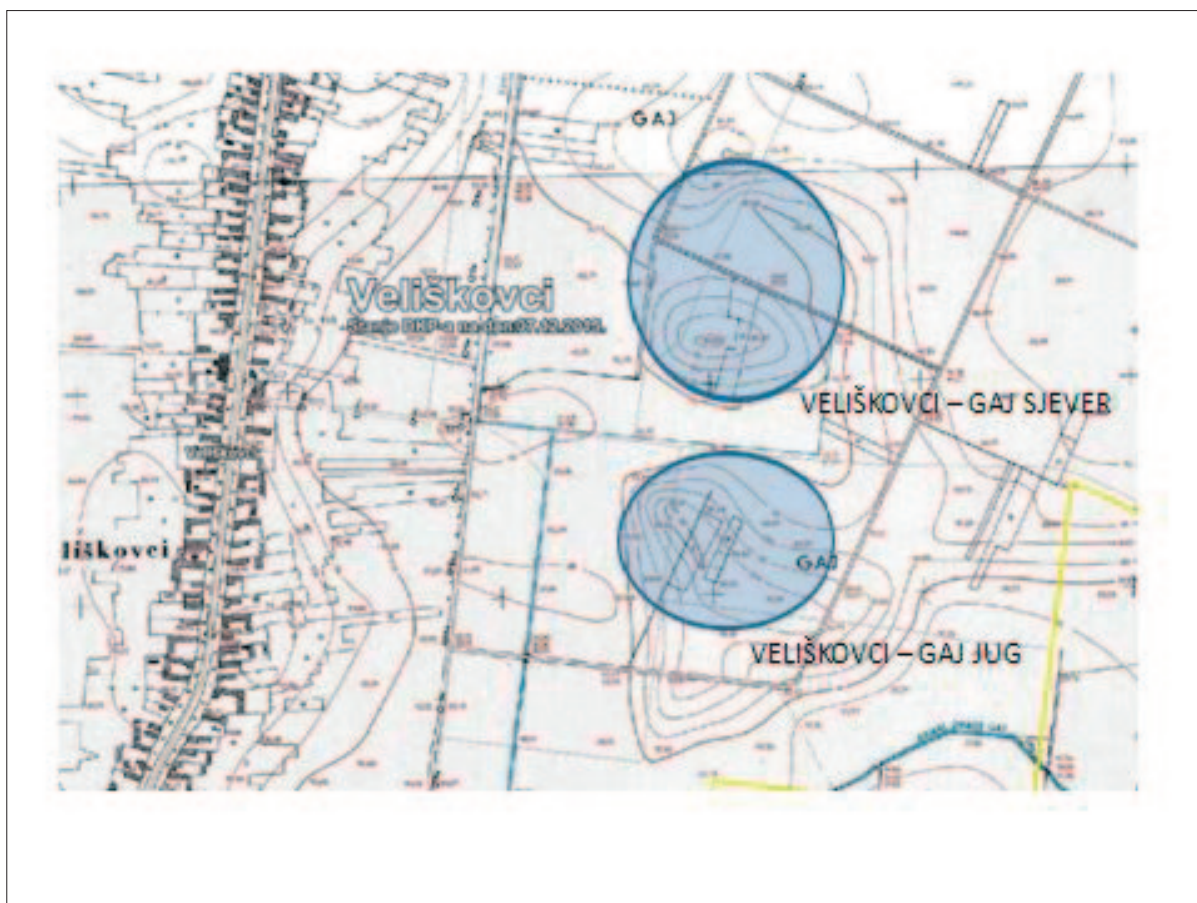
Položaj se visinom izdvaja iz okolne ravnice. Na površini je pronađena veća količina keramičkih nalaza. Većina nalaza se može datirati u kasni srednji vijek. Preliminarno su primijećeni i nalazi iz ranijih razdoblja.

Veliškovci Gaj – jug (sl. 1)

Položaj se izdvaja iz okolne ravnice i nalazi se blizu lokaliteta Veliškovci Gaj – sjever. Na površini je pronađena manja količina keramičkih nalaza. Većina nalaza se može datirati u kasni srednji vijek.

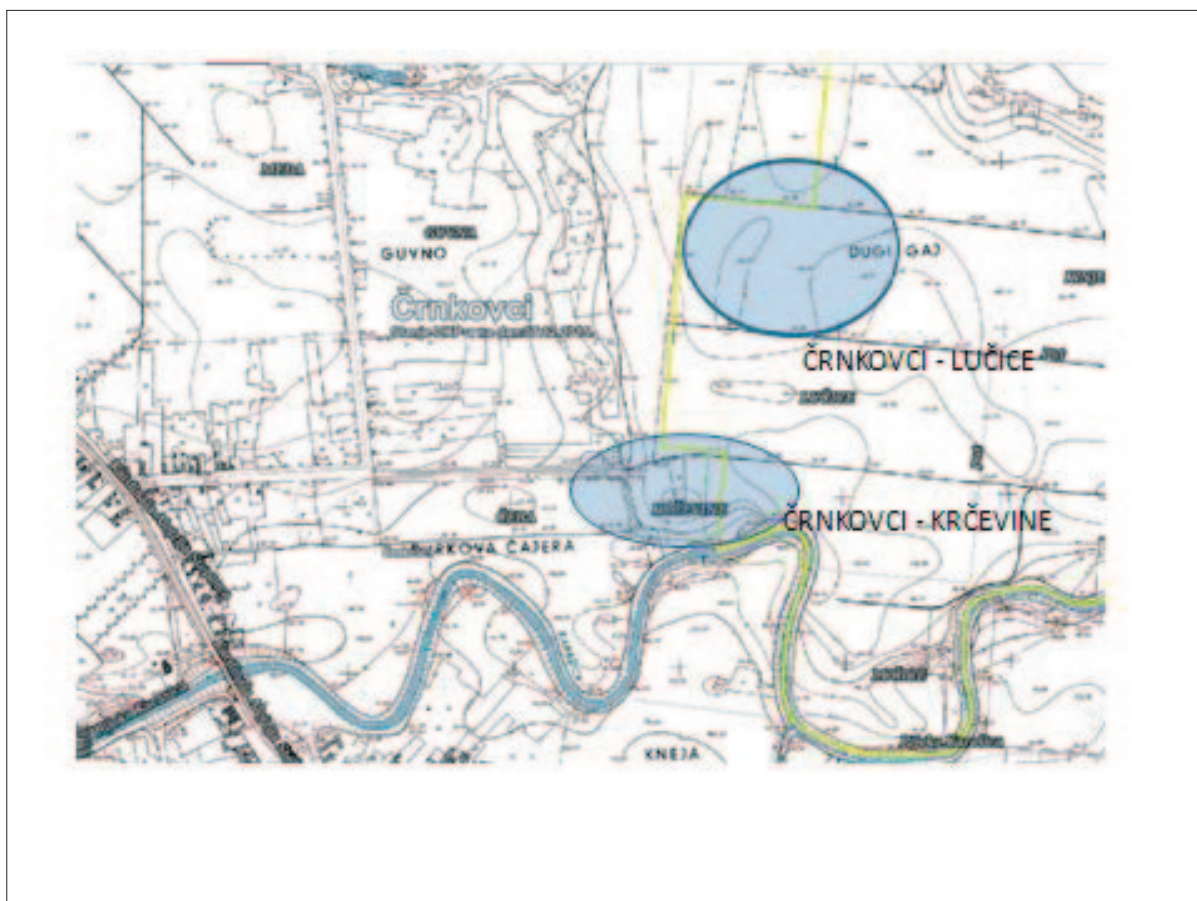
Črnkovci – Krčevine (sl. 2)

Položaj se nalazi uz rijeku Karašicu, neposredno sjeverno od nje i izdvaja se iz okolne ravnice. Na povr-

Sl. 1 Položaj lokaliteta Veliškovec – Gaj sjever i Veliškovec – Gaj jug na Hrvatskoj osnovnoj karti

Fig. 1 Location of the site Veliškovec – Gaj north and Veliškovec – Gaj south on the Croatian main map

Sl. 2 Položaj lokaliteta Črnkovec – Krčevine i Lučice na Hrvatskoj osnovnoj karti

Fig. 2 Location of the site Črnkovec – Krčevine and Lučica on Croatian main map

Sl. 3 Črnkovi – Krčevine – nalazi keramike (snimio: H. Kalafatić)

Fig. 3 Črnkovi – Krčevine – pottery finds (photo: H. Kalafatić)

šini je pronađena veća količina keramičkih nalaza (sl. 3). Većina nalaza se može datirati u prapovijesno razdoblje. Preliminarno se može uočiti da je riječ o nalazima badenske kulture, a mogući su nalazi i iz drugih prapovijesnih razdoblja.

Črnkovi – Lučice (sl. 2)

Položaj se nalazi sjeverno od lokaliteta Krčevine. Na površini je pronađena manja količina keramičkih i litičkih nalaza (sl. 4). Većina nalaza se može datirati u prapovijesno razdoblje.

Gat – Svetošnice (sl. 5, 6 i 7)

Položaj se nalazi uz rijeku Karašicu, neposredno sjeverno i istočno od nje i izdvaja se iz okolne ravnice kao dva istaknuta humka. Riječ je o kompleksu dvojnih kružnih naselja sopotske kulture i po svim karakteristikama, riječ je od dva naselja tel tipa. Naselja su okružena jarkom. Oko sklopa dvaju naselja pruža se veliki jarak dimenzija 616 x 460 m za koji tek treba utvrditi da li je riječ o starom vodotoku ili iskopanom jarku koji okružuje oba naselja. Na površini lokaliteta pronađena je veća količina

keramičkih i litičkih nalaza (sl. 8 i 9). Većina nalaza se može datirati u prapovijesno razdoblje i pripada sopotskoj kulturi.

Gat – Selište (sl. 5 i 7)

Položaj se izdvaja iz okolne ravnice i nalazi se sjeverno i zapadno od položaja sopotskih naselja Gat – Svetošnice. Na površini je pronađena veća količina keramičkih nalaza (sl. 10). Većina nalaza se može datirati u kasni srednji vijek, a dio nalaza pripada prapovijesnim razdobljima, uglavnom sopotskoj kulturi.

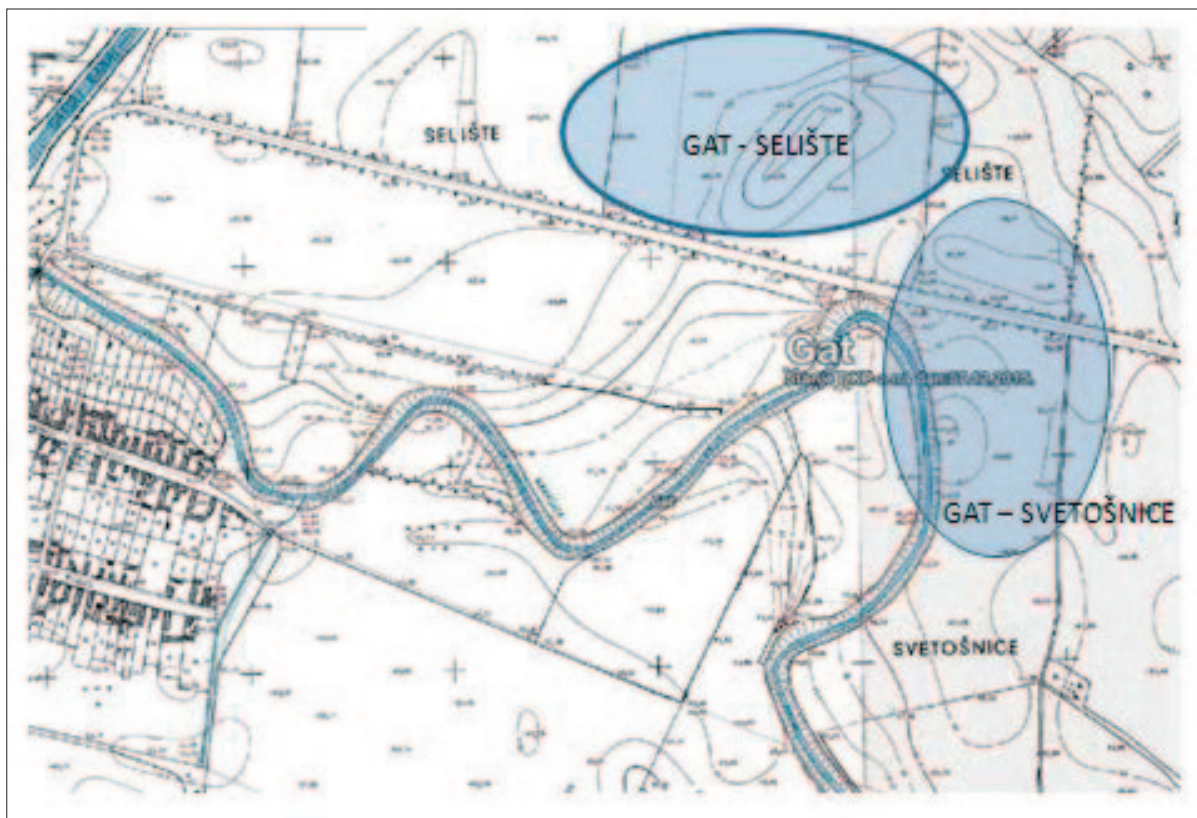
Zaključak

Rezultati sezone terenskog pregleda 2016. jasno ukazuju da je nizinski prostor uz rijeku Karašicu gusto naseljen od prapovijesti do srednjeg vijeka. Upotreba daljinske interpretacije i zračnih snimaka uvelike pomaže u analizi krajolika i obrazaca naseljavanja u krajoliku rijeke Karašice. Ovogodišnja istraživanja otkrila su više velikih prapovijesnih i srednjovjekovnih naselja od kojih se svojom veličinom izdvajaju naselja sopotske kulture tel tipa na položaju Gat – Svetošnice.

Sl. 4 Črnkovi – Lučice – nalazi keramike (snimio: H. Kalafatić)

Fig. 4 Črnkovic – Lučice – pottery finds (photo: H. Kalafatić)

Sl. 5 Položaj lokaliteta Gat – Svetošnice i Selište na Hrvatskoj osnovnoj karti

Fig. 5 Location of the site Gat – Svetošnice and Selište site on the Croatian main map

Sl. 6 Pogled na lokalitet Gat – Svetošnice sa sjevera (snimio: H. Kalafatić)

Fig. 6 *View on the site Gat – Svetošnice from the north (photo: H. Kalafatić)*

Sl. 7 Gat – Svetošnice – Pogled s juga na naselja sopotske kulture iz zraka – lipanj 2016. (snimio: H. Kalafatić)

Fig. 7 *Gat – Svetošnice – A view from the south on the settlements of the Sopot culture from the air – June 2016. (photo: H. Kalafatić)*

Sl. 8 Gat – Svetošnice – nalazi keramike (snimio: H. Kalafatić)

Fig. 8 Gaj – Svetošnice – pottery finds (photo: H. Kalafatić)

Sl. 9 Gat – Svetošnice – nalazi kamenih alatki (snimio: H. Kalafatić)

Fig. 9 Gat – Svetošnice – stone tools (photo: H. Kalafatić)

Sl. 10 Gat – Selište – nalazi keramike (snimio: H. Kalafatić)

Fig. 10 Gat – Selište – pottery finds (photo: H. Kalafatić)

Literatura

- Kalafatić, H., Šiljeg, B. 2015, Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac, *Annales Instituti Archaeologici*, XI, 93–97.
- Kalafatić, H., Šiljeg, B. 2016, Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac u 2015. godini, *Annales Instituti Archaeologici*, XII, 170–172.

Summary

In 2016 the Institute of Archaeology from Zagreb resumed a project of systematic archaeological field survey of Donji Miholjac and surrounding municipalities. The project's objective is to give better insight into the settlement pattern of that area through archaeological periods, in order to create a micro-topography of this part of River Drava Basin.